

פאר די
על ספר
עמוד

ספר עמוס

פרק א'

פסוק א' - דבר נבואה מאת ד' אל עמוס, שהיה גְדוֹל רועי הצאן (בגלל שרוב הצאן נקודים קורא לרועה נוקד), היה מהעיר תקוע שבנחלת אשר, התנבא בימי עוזיה מלך יהודה ובאותה תקופה היה ירבעם בן יואש מלך ישראל, (הנביא מזכיר אותו לפי שהתנבא גם עליו). נבואה זו היתה שנתים לפני שנכנס עוזיהו להיכל להקטיר קטורת נענש שנצטרע, וגם זהו ממקומם מזוזות ההיכל כמה אמות כמפורש בפ"ו בספר ישעיהו וינועו אמות הסיפים.

פסוק ב' - וכך אמר: ד' מציון ישאג (היינו מקדש הקדשים (רש"י) הנקרא דביר על שם שהדיבור יוצא ממנו מצודת ציון מלכים א' ו' ה') לאיים ולהפחיד את הגוים, מכח הקול ישחתו ארמונות המלכים מלכי הגוים, ומדמה אותם למדורי הרועים שהם מנהיגי הצאן, ומיטב השדות והכרמים יתייבשו. (הנביא מכנה את מקום השדות והכרמים בשם "כרמל").

פסוק ג' - כה אמר ד' על שלשה פשעי דמשק (אולי הכוונה לעבירות החמורות ביותר והם: ע"ז גילוי עריות ושפיכות דמים, מצודת דוד) ועל הפשע הרביעי שעשו, האם ראוי שאשיבנו ריקם בלי שום גמול על עבירות אלו, הפשע הרביעי הוא, ישנו כלי ברזל מלא חריצים ובו דשים את התבואה, בכלי זה דשו אנשי דמשק את אנשי גלעד.

פסוק ד' - באותה תקופה מלכו בדמשק חזאל ובן הדד, הם היו מלכי ארם שהיא עיר הבירה של דמשק, אומר הנביא בשם ד' לכן אשלח אש, הכוונה לאויב חזק ויחריב את בית חזאל ואת ארמונות בן הדד.

פסוק ה' - האויב יכנס לתוך דמשקן כאילו שהבריחים נשברו וע"י כן נפתחו

השערים), ויכרית את היושבים בעיר בקעת און היא עיר גדולה בארם, גם את המושל שמחזיק שרביט מהעיר בית עדן, גם היא עיר גדולה בארם, ויגלו העם היושב בארם למקום שנקרא קיר, הוגלו לשם ע"י סנחריב.

פסוק ו' - עתה מתנבא על עזה שהיא מפלשתים, אותו ביטוי שהתבטא על אדום מתבטא על עזה "על שלשה פשעי עזה ועל ארבעה לא אשיבנו", עתה מפרט את הפשע הרביעי, בזמן חורבן בית שני ע"י טיטוס ברחו חלק מעם ישראל ועברו דרך עזה שבפלשתים, אנשי עזה תפשו ומסרום ביד האויב טיטוס האדומי. הנביא אומר זאת בלשון על הגלותם גלות "שְׁלֹמָה" להסגיר לאדום.

פסוק ז' - אשלח אש הוא האויב בחומת עזה ויכלה את ארמונותיה.

פסוק ח' - הנביא מזכיר עוד עיירות של פלשתים, אכרית את יושבי אשדוד, ואת המושל האוחז שרביט המולך באשקלון, ולאחר שיכלו עזה אשדוד ואשקלון, אחזור להשחית את עקרון ובזה תאבד שארית פלשתים.

פסוק ט' - עכשיו מתנבא על צור, גם כאן יש אותו ביטוי כמו בקודמים, הפשע הרביעי, גם הם עשו לישראל כמו עזה שמסרו את בני ישראל הבורחים ליד האויב, ולא זכרו את ברית האחווה שהיה בין חירם מלך צור לשלמה מלך ישראל.

פסוק י' - לכן אשלח אש הוא האויב לחומות צור ויחריבו ארמונותיה.

פסוק י"א - עכשיו מתנבא על אדום, על שלשה פשעי אדום ועל ארבעה לא אשיבנו, הפשע הרביעי הוא: כידוע עשו הוא אדום אח של יעקב, על שרדף את אחיו יעקב בחרב בזמן חורבן בית שני, וביטל את הרחמנות שהיה ראוי שיהיה לו על אחיו, וטרף בכעסו את יעקב בכל זמן שהיתה לו אפשרות, ואת כעסו שומר לעולם.

פסוק י"ב - לכן אשלח אש הוא האויב לאדום המכונה בשם תימן לפי שהיא בדרום ארץ ישראל, ותכלה את ארמונות העיר בצרה, היא ממואב אלא שנמשכה אחר אדום והעמידה מלך לאדום.

פסוק י"ג - עכשיו מתנבא על בני עמון, על שלשה פשעי בני עמון ועל ארבעה לא אשיבנו, הם רצו להרחיב את גבולם על חשבון גלעד, אך ידעו שיהיו יורשים שיבואו לערער, לכן בקעו את כריסיהן של הנשים ההרות בגלעד ויפילו ולדותיהן ולא יהיה מי שיערער.

פסוק י"ד - לכן אצית אש ברבת בני עמון ותכלה ארמנותיה, הכוונה היא שיבא אויב עליהם וישמיע קול תרועת מלחמה, ויגיע מהר ובחזקה כיום שיש בו רוח סערה.

פסוק ט"ו - מלך עמון יגלה ביחד עם שריו.